

ГУМОРИСТИЧНА ОНОМАСТИКА

Дослідники літературної ономастики зосередилися на негумористичних творах, а вивчення ролі й характеру власних назв у жанрах гумору та сатири стало розглядатися як пройдений етап. Між тим цей етап ще далекий від свого глибшого й докладнішого з'ясування. Стаття є спробою обґрунтувати цю думку. Особлива увага приділяється "козацьким прізвиськам", що запроваджені серед гумористів Запоріжжя і звідти поширилися по всій Україні. Ці прізвиська кваліфікуються як новий різновид українських антропонімів.

К л ю ч о в і с л о в а : літературна ономастика, гумористична онімія та її засади, козацькі прізвиська, антропоніми, різновиди антропонімії.

Твори гумористичного чи сатиричного скерування ліпше досягають мети, якщо викликають у читача регіт чи бодай посмішку. Досягається цей ефект (якщо досягається) як позамовними (зображення комічних подій, ситуацій тощо), так і мовними засобами. Останніх – утім, як і перших – безліч. І серед них не останнє місце посідають власні назви.

Сорок років тому О.Лук виділив 12 принципів дотепності, що їх В.Фащенко визначив як "формальну класифікацію прийомів дотепності", назвавши ці прийоми: 1. Неправильне протиставлення; 2. Неправильне посилення; 3. Доведення до абсурду; 4. Змішування стилів; 5. Натяк; 6. Дотепність безглуздя; 7. Іронія; 8. Парадокс; 9. Зворотне порівняння й буквалізація метафори; 10. Порівняння за віддаленою або випадковою ознакою; 11. Повторення; 12. Подвійне витлумачення.¹ Серед названих прийомів майже половина є виключно мовними, а інші в більшій чи меншій мірі залежать від мовного вираження.

Аналізуючи усмішки Остапа Вишні, Василь Фащенко зазначає:

¹ Фащенко В. У глибинах людського буття. Літературознавчі студії /
Бібліотека Шевченківського комітету. – Одеса, 2005. – С.405.

"Існують різні думки про те, чим викликається сміх у гуморесках Остапа Вишні – ситуаціями чи мовою?" Підкреслюючи, «що думки про мовний характер Вишневого сміху дотримувався Юрій Смолич ("весь вияв гумору Вишні відбувається майже виключно через *мовні ресурси*") та Максим Рильський, В.Фащенко і сам до них долучається ("секрет гумору й сатири українського прозаїка передусім у змішуванні різних мовних стилів"), підкреслюючи, до речі: "На окрему увагу заслуговує іронічний словотвір, прізвища-характеристики" і наводячи приклади – *князь Задержхвостецький, ясновельможний пан Трясцяйомувпупецький, сімдесятивосьмилітній солдат Сукецпуцке, голова колгоспу Перехилипляшка*.²

Можемо, отже, спокійно повертатися до ономастики: у гуморі та сатири це дуже сильний засіб. Утім, у різних авторів він звучить з різною силою і різним ступенем дотепності.³ Найпростіший прийом тут – надання персонажам чи географічним об'єктам, установам тощо комічних наймень, бажано пов'язаних з заняттями, прикметами, властивостями денотатів. Пор. в О.Онищенко: *редактор Нечитайленко, поет Перепічка*, у М.Білкуна: ідеальний колгоспник *Доброчеснотний*, а ледар, хоч і не безнадійний – *Ледарчук*, шинкар *Дурибога*, купець *Свинякин* (УП, 300-308). Загалом це нагадує підхід до наймень в епоху класицизму, зокрема онімічні утворення Д.Фонвізіна.

Веселіше в "Козацьких жартах" Петра Ребра: *козак Гвинтівка* (хоч гвинтівок у Запорозькій Січі не було – були мушкети, які навіть на герб

² Там же. – С.408-410.

³ Карпенко Ю.О. Гумористичний принцип у літературній ономастиці // Записки з ономастики. – Одеса, 2003. – Вип.7. – С.36-45; Карпенко Ю.О. Ще раз про гумористичний принцип включення онімів у художній текст // Записки з ономастики. – Одеса, 2005. – Вип.8. – С.67-78.

козацький потрапили), *Свербигуз-гармаш, козак Віршовка*, автогумористична “Дума про козака *Ламайребра*” (РКЖ, 15, 17, 22, 29). Тут маємо не просто пошуки кумедного, а орієнтацію на давню традицію Запорозької Січі записувати в реєстри козаків з долученням до імені якогось додаткового позначення, прізвиська, якщо прибулець такого не мав.

У “Реєстрах усього Війська Запорозького”, укладених 1649 р. за Зборівською угодою Богдана Хмельницького з королем Яном Казимиром, у яких фіксувалися не новоприбульці, а вже наявні, діючі козаки з військовим досвідом й усталеними номінаціями, знаходило, серед інших, наймення Улась Корноухъ, Панько Кривоносъ, Семень Триусъ, Петро Трибокъ, Іванъ Лысий, Василь Тяжконогий, Корнило Яйчикъ, Олекса Гупало, Семен Ревака, Івашко Бовкъ, Іванъ Вареникъ, Грицько Галушка, Семен Цибуля, Якимъ Гречка, Дмитро Кгвалтъ, Левко Момотенко. Останнім у цих Реєстрах значиться Мисько Гнилорибенко (Реєстра 1649 р.). У наведених додаткових найменнях-прізвиськах, що згодом стали прізвищами, наявна гумористична сема чи бодай її залишки.

П.Ребро згадує, як Остап Вишня його запитав: “Петре, Ребро – це Ваше справжнє прізвище чи псевдонім?” Коли я відповів, що справжнє, Вишня аж позаздрив: “Тарне прізвище, козацьке” (РКЖ, 75). Розлогіш цю розмову з Остапом Вишнею письменник переповідає у виданому окремою книжкою літературно-критичному нарисі “Остап Вишня і Запоріжжя”: “До речі, це у вас справжнє прізвище чи псевдонім? – Справжнє, батьківське, – Гарне! Я люблю такі “смачні” прізвища. Особливо люблю такі, як “Непийпиво”, “Тягнирядно”, “Нагнибіда” – козацькі прізвища.

Довго сміявся Остап Вишня, коли я розповів, що у нас, у Запоріжжі, на Дошці пошани трансформаторобудівного заводу, висить портрет симпатичної молодиці з таким підписом: “Передовая формовщица Ф.Убейсобака”, а на одному з щитів тресту “Запоріжбуд” можна

прочитати: "Будову веде бригадир І.Плюньуборщ"⁴. Слід додати, що ця книжка завершується віршем П.Ребра "Пам'яті Остапа Вишні", який у фіналі має чітке й промовисте формулювання: "Хтось певен, що він вийшов із шинелі, /А ми всі – з Вишні. Паростки його"⁵. Ця бесіда є істотною для розуміння онімів у гумористиці взагалі. І Остап Вишня, і Петро Ребро, один з найяскравіших його паростків, високо цінують український народний онімічний гумор і зважають на вагомість власних назв у породженні гумору.

Козацьке звучання свого прізвища П.Ребро, як згадувалося, ще посилив, витворивши похідний композит *Ламайребро*. І не просто витворив для себе, а й захопив до того гумористів і сатириків Запоріжжя, що об'єдналися в асоціацію "Весела Січ", обрали своїм кошовим Петра Павловича Ребра і видають часопис-сміхопис "Весела Січ" (спочатку була назва "Веселий курінь"). Вони всі прийняли гумористичні "козацькі прізвиська". Ось як кошовий називає в інтерв'ю козаків свого куреня: "Насамперед це наш патріарх... Володимир Чубенко (козацьке прізвисько "Кучерявий"), а також Микола Білокопитов ("Задерживіст") та Пилип Юрик ("Кресало"), ...Анатолій Рекубрацький ("Ворожбит"), ...Микола Шумилов ("Непийчорнило")..." (ВС, 4). Усього в цьому інтерв'ю названо 39 членів куреня, разом з карикатуристами й причетними до гумору митцями, і кожне наймення супроводжується козацьким прізвиськом. Навіть про голову запорізької міськради (йдеться про 1995 рік) говорить: "тоді її очолював добродій Олександр Головка, який мав козацьке прізвисько "Дериведмідь" (ВС,4). У публікації 1997 р., де подано повний список тогочасних дійсних та почесних членів асоціації, названо 129 чоловік – і всі, окрім імені та прізвища, подаються зі своїми козацькими

⁴ Ребро П. Остап Вишня і Запоріжжя. – Запоріжжя, 1998. – С.13.

⁵ Там же. – С.15.

прізвиськами (ВК, 136-138).

А в "Першоквітневому (Оголошенні-запрошенні)" П.Ребро поєднує прізвища й прізвиська своїх козаків у онімічні юкстапозити, у яких прізвисько, залежно від потреб віршування, може стояти як у постпозиції, так і в препозиці: "Тут зустрінуть вас ласково, / Привітають щиро вас / І Чубенко-Кучерявий, / І Ткаченко-Козопас./ Тут вас будуть веселити, /Розважать наперебій / Дерихвіст-Білокопитов / І Тризубенко-Смолій./ Розсмішать вас любо-мило /У подяку за візит /Непийлітренко-Шумилов,/ Рекубрацький-Ворожбит" (РКЖ, 45-46). З'являється, як бачимо, й характерна для допрізвисьцевого розвитку української антропонімії варіативність "козацькій прізвиськ" гумористів Запоріжжя: *Дерихвіст* і *Задерихвіст* (М.Білокопитов), *Непийлітренко* і *Непийчорнило* (М.Шумилов). У першому випадку обидва, варіанти спираються на етимологічний сенс прізвища *Білокопитов*, у другому маємо на вибір прізвисько на свята і на робочі (творчі!) будні. У своєму листі від 7 січня 2006 р. до автора цих рядків Петро Павлович Ребро пише: "Прізвиська надаються, як правило, на зібранні чи засіданні правління (там же й затверджуються)... Іноді беремо за основу прізвисько, яке людина вже має ("вуличне" прізвище), іноді "обігруємо" прізвище, але найчастіше береться до уваги професія, жанр, у якому працює, фізичні дані і т.п. А ще бажано, щоб у прізвиську була смішинка, бо наше життя таке пісне, що хай йому абищо".

Від прізвища, як у вже згаданого М.Білокопитова, йдуть зокрема прізвиська *Кучерявий* у В.Чубенка, *Чесало* в О.Кудрі, *Медовар* у Є.Пасічника (ВС, 4-5), *Нерева* у М.Аверіна, *Оковитий* у П.Глазового, *Пузанько* у В.Лазунька, *Неп'ющенко* в О.Ющенко (ВК, 136-137). Пор. у буковинців: *Підкова* у С.Коваля, *Мамут* у В.Момотюка, *Вовк* у О.Лупула, *Бочка* у О.Боднара (ВС, 40, 41, 44, 46); у гумористів Хмельницького куреня: *Красень* у Б.Уроди, *Ненулик* у О.Крулика (ВС, 66, 71). Анатолій

Гарматюк з Вінниці одержав козацьке прізвисько *Пушкар* (ВС, 92), яке перегукується з його прізвищем і водночас вказує на відомого полковника часів Хмельниччини. Своя смішинка є у випадку заміщення прізвища, що збігається з найменням славетного письменника, іншим прізвищем, також славетним. Це маємо зокрема у запорізьких гумористів *В.Шевченка* (козацьке прізвисько *Куліш*), *П.Сумарокова* з козацьким прізвиськом *Карамзін* (ВС, 4-5).

Курінний Хмельницького куреня гумористів Василь Кравчук узяв собі козацьке прізвисько *Хмельниченко* (ВС, 65), що вказує на Хмельницьку область але водночас підлаштовується під Богдана Хмельницького. Інший хмельничанин Павло Конончук, спираючись на початок свого прізвища, вибудував собі прізвисько *Конашевич* (ВС, 64), хоч і не став дописувати: *Сагайдачний*.

За заняттям чи бодай хобі запоріжці теж одержують свої прізвиська. Так, у переліку гумористів фігурує Данило Кармінський з прізвиськом *Шах* (ВК, 136). А в уже цитованому листі П.Ребро уточнює: "Як правило, згоди питаємо у гумориста, бо одного разу дали пану Д.Кармінському прізвисько "Матня" (він – шахіст-розрядник і всім ставить мати), так жінка ледве на розлучення не подала. Довелося змінити на "Шах".

Як бачимо, ота дорогоцінна смішинка все одно збереглася, хоч нібито просто замінили одне шахове слово іншим: не *мат*, а тільки *шах*. Але якщо в першому випадку наявний веселий перегук з "частиною штанів, де сходяться холоші", то в другому – зі східним титулом володаря. В обох випадках та смішинка ґрунтується на суміщенні несумісного. Різні види семантичного суміщення, яке зовсім не обов'язково є несумісним, формують гумористичну сему майже в усіх прізвиськах, запроваджених гумористами для самих себе. Подібним чином карикатурист Григорій Мацегора став *Богомазом*, фотомайстер Олег Бурбовський – *Клациком* (ВС, 57), одесит Віктор Дзюба, стоматолог, – *Вирвизубом* (ВС, 100-101).

Запроваджена запоріжцями гумористична онімія, скерована на самообслуговування, – дуже цікавий і ваговитий феномен. Це і своєрідна пародія на антропонімічний клас псевдонімів, і внесення усмішки у свій власний виробничий процес, і спосіб виділення причетних до гумору людей з-поміж інших, і, зрештою, таки відродження старих і уславлених козацьких антропонімічних традицій. Звичайно, серед старих козацьких прізвищ жартівливих, зі смішинкою, було значно менше, ніж експресивно нейтральних, бо ці прізвиська створювалися для номінації людей, а не для сміху. Ось, наприклад, виписаний підряд шмат Реєстрів 1649 р., які вже цитувалися вище (Калницький полк, Віницька сотня): Жадань Замятня, Фесько Олѣйниченко, Дмитро Русановский, Мисько Самоха, Грыцько Кобилченко, Степань Ушкаленко, Микита Ставченко, Тышко Жупаненко (Реєстра 1649 р. , 193-194). Вже приглушена сміховинка прозирає рідко – може, в прізвиськах *Замятня*, *Самоха*, може ще десь... Пор. зокрема відоме *ушкал "річковий розбійник"*⁶.

Загалом можемо припустити, що гумористи створили в Запоріжжі й розповсюдили мало не по всій Україні й у діаспорі – пор. "козацьке прізвисько" головного редактора й видавця журналу "Всесміх" у Канаді Раїси Галешко *Редька* (ВС, 87), Василя Сокола з Австралії *Держихвістністоле* – фактично новий антропонімічний клас – корпоративні наймення гумористів. Це дійсно продовження козацьких традицій, Згадаймо, як у "Гайдамаках" Максим Залізняк підбирає наймення Яремі: *Голий*, *Біда* і врешті: "Пиши *Галайдою*". Але водночас слід визнати, що статусу козацьких прізвиськ корпоративні гумористичні оніми не мають, бо це додаткове позначення людей, які вже мають прізвища, а поза тим вони включають більш чи менш яскраву гумористичну сему. Це не псевдоніми, бо не заступають прізвищ і в

⁶ Грінченко Б. Словарь української мови. – К., 1959. – Т.4. – С.372.

офіційних ситуаціях не вживаються; не підпільні клички (псевдо), бо не приховуються, не втаємничуються. Це не прізвиська, бо містять усмішку, але не містять ніякої образливості, а прізвиська як антропонімічний різновид або образливі, або емоційно нейтральні. Це саме окремий різновид антропонімії, який заслуговує й окремого вивчення.

Завершити розмову про "гумористичні (козацькі) прізвиська" хочу ще одною цитатою з цікавого й дуже інформативного листа П.П.Ребра: "Якби Вас приймали до Січі і підбирали прізвисько, мабуть, були б варіанти: "*Сазан*" (КАРПенко) "*Оно*", "*Мастика*", а найімовірніше – "*Мастило*". Чули, пане *Мастило*? (бо ж ономастика)". Нагадаю, що *сазан* – риба з родини коропових, а зрідка – просто назва коропа. В усіх витворених гумористом варіантах є смішинка й немає образливості. Автор листа розкрив механізм створення даного різновиду антропонімів. Нова, нестандартна ситуація призвела до витворення нового, відмінного від інших виду антропонімів – факультативних наймень людей, що мають стосунок до гумористичних жанрів літератури.

Що ж торкається іменування не самих гумористів, а їх персонажів, то тут ідеться вже про гумористичну літературну ономастику з її морем засобів і безмежним простором для творчості, що навряд чи обмежується дванадцятьма принципами дотепності, сформульованими О.Луком.

У пародії Остапа Вишні на Володимира Коряка (1889-1937), опублікованій у 1923 р., письменник уводить цілий антропонімний масив, що містить 20 псевдопольських (чи пародійно-польських) прізвищ і тільки одне, останнє – польське: "Головними речниками польського месіанізму були: Інський Кінський, Пинський, Тринський, Пуцький, Круцький, Торохтинський, Хруцький, Моцький, Тоцький, Коцький, Соцький, Лоцький, Хоцький, Боцький, Гоцький, Зоцький, Жоцький, Фоцький, Роцький і Міцкевич..." (УП, 195-196). Дуже схожі, римовані у своїй співзвучності "польські" прізвища дають сильний сатиричний ефект,

адресований не "польській шляхті", а В.Коряку та його "ерудиції". Серед двадцятки прізвищ є й українські апелютиви (*кінський, соцький*), і казковий *пан Коцький*, бо ж мова про котика, що біжить кицю рятувати, про "котячий месіанізм", який пішов з біблії до польської шляхти, а потім – "вже до котів". А прізвище *Торохтинський*, що має східнослов'янське повноголосся (пор. *торохтіти*) і вибивається з римованих прізвищевих рядів – позначення самого об'єкта пародії. Більше половини списку, 12 прізвищ перед іменням Адама Міцкевича, якого (єдиного) навіть Коряк знає, розрізняються тільки першим приголосним, що справляє враження накопичення безглуздості, як зрештою й увесь список.

Увага на цей гумористично видатний список зверталася не раз. В.А.Чабаненко подає його як ілюстрацію своєї думки, що "особливо значущі інослов'янські антропоніми (це у розглядуваному спискові *Міцкевич* – Ю.К.) набувають ще більшої експресивності", якщо вони "контрастують зі стилістично зниженими (наприклад, пародійними) власними іменами"⁷. Вчений цілком слушно згадує цей прийом посилення експресивності іншомовних антропонімів серед багатьох інших. Приєднуючися до інтерпретації В.А.Чабаненка, додам, що 20 прізвищ тільки для контрасту з особливо значущим антропонімом *Міцкевич* – то забагато. Ці прізвища гумористично вагомі самі по собі, незалежно від кінцевого контрасту. Вони просто кумедні, налаштовані на сміх. Читач, як правило, починає усміхатися на другому чи третьому прізвищі списку, а коли доходить до ряду *Моцький* – *Роцький*, то вже регоче. Це – добре побудована гумористична ампліфікація онімів. Споруджений Остапом Вишнею список є яскравою ілюстрацією тези: власні назви у гуморі та сатирі – то велика сила.

⁷ Чабаненко В.А. Стилїстика експресивних засобів української мови. – Запоріжжя, 2002. – С.266-267.

Ця сила багатоманітна. У 1949 р. Леонід Первомайський уклав свій антропонімний масив – не з вигаданих польських, а з реальних українських прізвищ. Шість відомих у свій час письменників, поетів, літературознавців, прізвища яких починаються літерою Ш, називаються (не завжди всі шість) у гострих контекстах у кожному з десяти катренів вірша "*Шумилада* або суцільне *шамотіння*": "*Шеремет, Шумило, Шпорта,/ Шабатин, Шамота, Швець.../ Ох і справді, що дочорта / Наплотив ти їх, творець!/ Швець, Шамота і Шумило,/ Шеремет і Шабатин.../ Вірші – січка, проза – мило,/ А статейки – маргарин*"⁸. Літера Ш обрана передусім заради Миколи Шеремета (1906-1986), який "Свого часу публічно картав Л.Первомайського за неслов'янське походження, закидаючи йому, що він "їсть народний хліб"⁹, і проти якого скерована добра чверть збірки Л.Первомайського "Дикий Пегас". Можна думати, що деякі з письменників потрапили в цей масив просто за компанію, маючи прізвище на Ш. Це вже не м'який гумор, а вбивча сатира. Але сам по собі список прізвищ, об'єднаних ініціальним звуком (список Остапа Вишні, навпаки, ініціальною частиною розрізняється), виглядає досить комічно, тим паче забарвлений похідними okazіоналізмами у заголовку.

Антропоніми, що стали літературною реальністю, можуть бути використані й цілком фантазійно. Так, у 2004 р. у видавництві "Лімбус-прес" вийшов роман "*П.Ушкін*", автором якого є *О.Негин*. Утім, тут автор не тільки жартував, але й водночас ховався від судового переслідування, бо текст його під виглядом гумору подає купу наклепів на відомих людей. Не випадково і місце видання вказується так: Спб; М.Піди знайди...

Зовсім інакше силу ономастичного гумору застосував Станіслав Тельнюк. Поет і прозаїк, публіцист і перекладач, критик і

⁸ Первомайський Л. Дикий Пегас. 1924-1964. – К., 2004. – С. 67-68.

⁹ Там же. – С.143.

літературознавець, він знаходив час і для гумористичних творів, зокрема пародій. І пародіював не поетичну дрібноту, про яку тільки з пародій і довідуєшся, а першорядних, визначних авторів, а в пародіях своїх чи не на перше місце висував онімію. В адресованій Іванові Драчу "Баладі про схилоного Схіллера"¹⁰ С.Тельнюк зосереджується на неадекватному записі іноземних антропонімів, до кумедності гіперболізуючи подібну неадекватність: "*Гоетхе*, наче Гретхен чи химера" – йдеться про Йогана Вольфганга Гете, нім. Goethe; "Схилився *Схіллер* у передчутті / Себе, мене і *Ле Цорбузієра!*" – Йоган Фрідріх Шіллер, нім. Schiller, та Ле Корбюзьє, ушавлений французький архітектор, фр. Le Corbusier. У І.Ф.Драча є чудовий вірш про цього архітектора "*Скін Коб'юзьє*" із зайвим апострофом: за правописом потрібне написання, як у *Барбюс*, без апострофа, бо літера ю тут позначає тільки пом'якшення попереднього приголосного. Через таке малоістотне відхилення може не варто було вигадувати дикувату транслітерацію *Цорбузієр*. Французька літера С передає тільки українські звуки [к] або [с] і ніколи не передає [ц].

Зате об'єкт пародії записується в німецькій транскрипції цілком правильно: "Надривний друк дробиться: "Sturm und Dratsch!", причому ця транскрипція контамінується з назвою славнозвісного романтичного напрямку в німецькій літературі XVIII ст. "Sturm und Drang" – "Буря і натиск", до якого належали, до речі, і Шіллер, і ранній Гете. За співзвучністю прізвище І.Драча потрапляє і в іншу сполуку, вже композитну: "А хмародряп (чи ліпше – хмародрач)", а в фіналі – в народну алегрову форму: "О, драстуй *Дра'*!!!" Щоб читач цю форму зрозумів, їй передуює комічне накопичення подібних форм, знаних розмовній мові: "Чи тре'? Чи бре'? Чи бра'? Усі ці гумористичні форми, вибудовані С.Тельнюком на базі існуючих антропонімів є усмішкою, але не є

¹⁰ Веселий ярмарок. Гумор та сатира. – К., 1986. – Вип. 4. – С.375.

насмішкою, не є кепкуванням. Вони яскраво й небуденно загострюють ті новаторські риси, які проявили себе в творчості видатного українського поета Івана Федоровича Драча.

Взагалі кажучи, обсяг і параметри гумористичної сили власних назв як слід ще не встановлені. Серед ономастів утвердився погляд, що онімія гумористичної (і так само дитячої) літератури – то система простеньких, прямолінійних прийомів. Дослідники вдалися до онімії серйозної прози та поезії і одержали там чимало здобутків. Однак скептичний погляд на гумористичну (і дитячу) ономастику є хибним. Там немало своїх складнощів і проблем, чимало невирішеного чи й просто не відкритого. Глибина літературного використання власних назв залежить не від жанру чи напрямку, а від таланту письменника.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

- ВК – Веселий курінь. Альманах Запорізької Асоціації гумористів і сатириків. – Запоріжжя, 1997. – № 3. – 141 с.
- ВС – Весела Січ. Сміхопис Міжнародної Асоціації українських гумористів. – Запоріжжя, 2005. – № 1 (11). – 103 с.
- Реєстра 1649 р. – Реєстра всего Войска Запорожского после Зборовского договора..., составленные 1649 года, октября 16 дня, и изданные по подлиннику О.М.Бодянским. – М., 1875. – XXXIV + 337 с.
- РКЖ – Ребро П. Козацькі жарти. Книга дванадцята. – Запоріжжя, 2005. – 79 с.
- УП – Українські пародії. – К., 1963. – 416 с.

(Одеса)

KARPENKO YU.O.

HUMOROUS ONOMASTICS

Researches of literary onomastics concentrate on non-humorous literary works, while the studies of the proper names' role and character in such genres as humour and satire is considered to be finished completely. Nevertheless such studies are far from being completed. The present article is an attempt to prove this idea. Special attention is given to "Cossack nicknames" which are widely spread among the humourists of Zaporizhya and later became popular all over Ukraine. This type of nicknames can be qualified as a new sybtype of Ukrainian anthroponyms.

K e y w o r d s : literary onomastics, humorous onymy and its principles
Cossack nicknames, anthroponyms, subtypes of anthroponymy.